

DEJ TO DÁL

SEŠITY 4. PROUDU

číslo 002

Jan Skácel

P O D Ě K O V Á N Í

*Poděkujme jak děti za jablko
za vše co bývalo a znovu kdysi bude
za to že věrná po dni přicházela noc
za zarputilé ráno*

*Poděkujme jak děti za jablko
za to že příští dávno je už za námi
že nás měl čas
jak rybář rybu v síti*

*Poděkujme jak děti za jablko
a bez výčitek bez pokorné pýchy
za radost která pomohla nám přebolet
za odebraný dar*

Poděkujme jak děti za jablko

Jiřímu Kalářovi

k narozeninám

jeho

J. S.

(červenec 1989)

HODINA RUŠTINY. S použitím 4 částí povídky B. Hrabala
 "Kladno hází" napsal Karel M a r y s k e

Z mořirny vyšel přední dělník a po úzkých kolejích došel až do hlavního pole. Opíraje se o ocelovou tyč, vystoupil na hromadu cágli a tyčí odsunul deset ocelových klad. Pak se rozhlédl několik set dlouhou dílnou a zaostřil se na jeřáb. Ale jeřábnice spala. Její odbarvená hlava spočívala na desce železné klece zavěšené ke stropu dílny a ranní slunce prudce svítilo na její tvarohovou ruku. Přední dělník odhodil tyč, začal pěstí a zakřičel: "Vobludoó, vobludoó," ale jeřábnice spala. Slezl tedy s hrance cágli, opřel se o sloup a díval se do úzké chodbičky mezi materiálem, kudy přicházel mistr Podracký. Nyní již kráčel klidně podle visacích brusek, které zavěšeny na řetězech tiše stály vedle sebe s lesklými řidítky. Jako by tam stálo dvacet uherských volů, pomyslí si mistr Podracký a blížil se k prohlížecím stolům, kde opření se složenýma rukama stáli brusiči. Když mistr došel, aniž vzhlédl, řekl provinile a jako by nechtěl:

"Tak už je půl osmé a vy nejedete! Vždyť jsme na šichtě, ne?" Vystoupil maličko šilhavíci brusič, bývalý mlíkař, a řekl:

"Tohle přeci není soudružský jednání. To je jako gďyš napíšu na vrata Franta je vól a uteču. To můžou kluci, ale soudruzi ne."

"Tak tedy stávkujete," vzhlédl mistr.

Mlíkař se rozhlédl a když nabral u soudruhů sílu a důvod, prohlásil sebevědomě:

"Ne, my nestávkujeme, my pouze neděláme až do té doby, než k nám sem přijde ten, který nařídil zvýšení norem, aniž by s námi co projednal, a pak uvidíme."

Mistr Podracký, kterému nikdy nešlo o nic jiného, než o práci, pořád práci, jen práci, v neděli, ve svátek, stále, se znepokojil viděním, že dnešní šichta by jí nebyla naplněna. Vytáhl nesmyslně skládací metr, opět jej složil, pak plesknuv metrem o kalhoty řekl:

"Tak to se nedá nic dělat. Ač nerad, musím to oznámit důvěrníkovi. Ale já vám to hoši neudělal."

Otočil se a odcházel jakoby bez zájmu, a zamyšleně vešel do své kanceláře. Brusiči stísnění vědomím, že stávkují, ospravedlňovali své nedělání. Kavárník vstal, obrátil se k mlíkaři a řekl:

"To je to právě. Tobě jde o formu, ale mně o prachy, to je můj socialismus. Soustředil pohled na svoje ruce a oloupával si mo-

zoly. Francouz s cigaretou přilepenou u fialového rtu a celý zasypaný popelem, pleskl Ampolína po rameni.

"Ale támhle sem jde Jidáš."

Všichni se otočili a viděli růst malou postavičku svého důvěrníka. Mlíkař si olízl rty, postavil se uprostřed, natočil hlavu, a chtivě čekal. Když důvěrník došel, byl úzkostně bledý a na nikoho se nepodíval. Dal ruku do boku, předsunul botu, pak sevřel prsty tak, až v nich zapraskalo a počal přednášet:

"Podívejte se soudruzí, vy musíte nejet na tu novou normu. Teď, podle směrnic vlády se musí zvýšit úsilí o mír. Imperialisti nás vobkličují a my nemůžeme čekat. My musíme ty jejich válečný křtány zalejt mírovou vocelí!"

Mlíkař roztáhl všech pět prstů a přerušil důvěrníka:

"Hele Václave, my ti dáme jedničku, že sis přečet ráno "Rudý právo", ale to jsme si přečetli taky. Tady de vo jinou věc. Jak to, že ste to na nás ušili a nás se nezeptali. Kde je forma! To už nestojíme za to? To už nás nepotřebujete?"

Důvěrník rozpráhl ruce, srazil hlavu na zad, a tak přihrbly volal:

"No ju, ale tomuhle se říká stávka"

Mlíkař na něj pohlédl s rozkoší a kladouc důraz na každé slovo pravil :

"No a co kdyby? Stalinská ústava z roku třicet šest o tom mluví a naše taky, že teda na to máme právo. Tak my podle ústavy stávkujeme, ale podle nás neděláme do té doby, dokud s náma nebude norma projednaná a potvrzená předepsaným způsobem!"

Důvěrník zamrkal očima:

"No ju, ale teď je válka v Koreji, už brzy padne Pusan a vy si tady stávkujete. Ptám se Vás naposledy, rozjedete pendlovky?" a chytrácky přistoupil k brusičům, ukazujíc jim prstem do očí.

Mlíkař zvolal do jeho zad:

"Nic se rozjíždět nebude!"

Důvěrník zavrčel nepřátelsky:

"Tebe se neptám"

A znovu se zabořil do brusičů, kteří tu chvíli zaváhali. Pak ale, když pohlédli na klidnou postavu mlíkaře, pravili:

"Ne, ať sem přijdou páni."

Pan domácí Theofil přestal psát a pohlédl oknem ven, na malý dvorek tvaru nepravidelného čtyřúhelníka, zastavený kůlnami a různým harem-pédím. Bylo zajímavé, nedělní listopadové popolední, a drobný déšť neustále rozbíjel křišťálové korálky o hrboilatou dlažbu dvorku. Pan domácí Theofil pozvedl hlavu a utřel se cípem beznadějně smutné oblohy, jejíž šed se rozplývala na střechách a zdech domů, obklopujících tento malý dvorek. Chvilí cívěl, aniž něco nímá, na toto ztíší, pak opět náhle pohlédl na malého kraba, jenž držel ve svých klapetech arch bílého papíru, na nějž vyklepával shluky slov. Přečetl znovu celou část a zdálo se mu, jako by máchl do prázdna za motýlem, jenž mu náhle opět uletěl a stále se třepotá před jeho obličejem. Maně pohlédl do dlaně své pravé ruky. Což o to, materiál má, ale jak vše dostat do hromady, jakou stavbu, gradaci a jak vše zaústit? Děj, myšlenka, to zdaleka není všechno, obraz, metafora, to vše vychází z věcí, stojí po kolena ve skutečnosti, ale dát formě pevný tvar, ději semknutost a myšlence přesnost. Vzpoměl si na obrazy z ery "Neue Sychlichkeit", kdy byly předměty na plátně oviseny tak ostře, že se o ně člověk div nepořezal, a namalované byly tak realisticky, že už přestávaly býti realitou. Realita umocněná, čirá a čistá, zbařená jakéhokoliv tajemství poesie a života, realita strohá, mumifikovaná, realita omezená sama v sobě a na sebe. Ale to také není, co by chtěl. Podíval se na kraba a začal dále práskat prekance slov.

"Ale chlapi, držte se. Pilaři také stojí. Snížili jim třídy a nic neřekli. Včera vo vejplatě dostal každej vo několik stovek mín."

"Kluci voni s námi zatočej."

Mlíkař zavrtil hlavou a řekl důrazně:

"Ne, nezatočej. Vdělnickým státě nemůžou točit s dělníkem proto, že chce aspoň formu. Vždyť mi na tu normu najedeme! To bychom byli sami proti sobě."

Údržbář, který pomalu žvýkal mazaný chléb, ukázal do uličky.

"Támhle si na vás vede Jicáš závodního."

A dvě postavy, rušené modrými pásy slunce, se blížili k pracovišti.

"Kluci, ať mě nezklamete, vytréstáme jim tělo."

Závodní v černém kancelářském plášti pozdravil brusiče a hned se rozhovořil tvrdě a suše:

Tak soudruzi, my máme plán a na něj musíme bezpodmínečně najet.

Jínek to musím hlásit Ústřední radě odborů. Tak co?"

Rozhlížel se půlkruhem a setrval na mlíkaři, který pozorně zadupával špačku do prachu a pak řekl závodnímu do očí:

"A kdo to nařídil, kdo se s kým poradil?"

Závodní se zachytil postavičky důvěrníka a řekl:

"Kdo? Praha! Ministerstvo těžkého průmyslu."

"A na čí návrh," trval mlíkař.

Závodní sklonil hlavu, a řekl uváženě:

"Na návrh ... náš."

Mlíkař se rozhlímal:

"Tak teda vy ste se usnesli. A těch, kterejch ste se měli ptát prvně, na ty ste zapomněli, že?"

Závodní pozoroval barevný ocelový prach v pruhu slunce, pokrčil rameny: "Prosím, já jsem provedl to, na čem se usnesla odborová skupina. Ale to je teď mimo. Bude se dělat, vlastně nebude se stávkovat?"

Mlíkař řekl rozhodně: "Nebudeme dělat, budeme stávkovat. Ale hned to rozjedeme, když nám tady ústně a za chvíli písemně na tabuli potvrdíte, že se pojede na starou normu až do té doby, než zpevnění bude s náma projednáno. Není to tak?" Otázal se brusičů, kteří toporně kýveli.

Závodní ztuhl: "Tak dobrá, já podávám o tom zprávu na ředitelství a na ÚRO."

Maličký důvěrník spráskl ruce a zanařikal: "Ale vždyť já jsem taky dělník, já jsem přece z vás a váš ... já ... jáá ..."

Avšak přece se rozeběhl za vzdalujícími se závodním a sluneční pásy je bily do zad.

Pan domácí Theofil přestal opět vyřukávat slova a znovu přečetl napsané. Ne, není spokojený. Snad až bude mít časový odstup a postihne celé dění ve všech polaritách a kauzalitách, snad se mu podaří jeho záměr. Toto je vlastně jen jakýsi deník, skicář, jen část celkového díla, které hodlá napsat. Zvedl oči a opět uviděl malý čtverec, nepravidelný čtyřúhelník, zastavěný kůlnami a různým harampádím, o jehož hrbolistou dlažbu rozbíjel déšť tvrdošíjně křišťálové korálky. Chvilí hleděl oknem a spatřil nájemníka, pana Zuzáčka, jak obezřele kráčí, zamotaný do nepromokavého pláště přes dvůr. Pak slyšel jeho kroky v malé, společné předsínce, čištění bot o rohožku,

odemykání, otevírání a zavírání dveří, kroky ve vedlejších pokojích. Teď bylo chvíli ticho. To si svléká kabát a věší na věšák, teď jde, usedá a zouvá si boty, ano, již je má zuté, navléká si bačkory. Jako by to vše viděl. Slabými dveřmi, oddělující oba temné a zatuchlé pokoje, bylo slyšet každé hnutí. Kned zítra, až přijde z ranní šichty, snese s půdy ten slámek, co byl dříve vtěsnan ve dveřích a na něj dá zase tu skříň. Toto rozestavení nábytku, které udělal, není dobré. Je neprakticky vyřešené a zabírá i více místa. Z těchto úvah ho vyrušil opět nájemník, jenž začal zatápět, což mu vyvolalo pocit zimy. Cítil, jak vlhký chlad prosakuje starými zdmi, jak škvírami v oknech a pod dveřmi vniká studený, vše prostupující van.

"Táhne to sem odevšad. Budu muset utěsnit okna, podložit dveře, aby lépe přiléhaly. Také dveře v předsínce se budou muset zavírat" říkal si pan domácí.

Malá předsínka asi 2 čtvereční metry veliká, s betonovou podlahou a vodovodem, do jehož výlevky chodili jak on, tak jeho nájemník močit, vedla rovnou do dvora, od něhož byla oddělena slabými, skleněnými dveřmi, které byly vlhkem nabobtnalé, a nepodařilo se je už pořádně zavřít. I s nimi by se mělo něco udělat. Vstal a šel ke kamnům. Otevřel je a uviděl několik řežavých uhlíků. Vzal několik rozřezaných bukových dýh ze sudů, v nichž k nim vozili rudu ze Švédska a položil je na uhlíky. Z vedlejší hromady vzal pár starých vyschlých škrpálů a naspal jimi plná kamna. Žhnula, když sehnutá přikládala na oheň rozbité boty. - James Joyce, "Odyseus"/ Člověk by neřekl, jak výborně hoří, a dlouho vydrží. Bude se muset zase podívat na tu kupu odpadků, kam je házejí. Čpět si sedl za stůl za kraba a podíval se do dvora. V protějším okně, pod pavlačí, se rozsvítilo světlo. A to paní Ptáčková, statná a kyprá čtyřicátnice očekává návštěvu, vojáčka.

"Prosím Vás, kde je tady ta paní, co má ráda vojáčí?"

"I zde bydlí vojáčku. Jděte touto chodbou rovně a poslední dveře vpravo."

Díval se na rozsvícené okno a promítl si celý postup, který již teď dobře znal. Viděl paní Ptáčkovou, jak se upravuje a připravuje vše pro návštěvu. Asi za hodinku vejde vojáček, paní Ptáčková ho posadí do křesla, poletujíc po pokojích ve svůdném župánku, připraví kávu a pak stáhne záclony. To je první etapa. Druhá nastá-

ne, až bílé, liliové světlo vystřídá tlumené, růžové, a starý gramofon začne mečet "Kitornu", "Cacile mio", "Poem" a jiné srdce-rvoucí melodie. Pak se gramofon odmlčí a nastane třetí etapa, "na zteč," řečeno po vojensku. A stále a stále musí chrabří voják dobíjet a krušit nepřítel. Pak zase růží vystřídá lilie a vítězný obránce vlasti odchází v podřepu, zatím co poražený nepřítel leží na gauči a dosnívá bitky, v nichž poražen, jest vítězem. Pan domácí Theofil ještě jednou nahlédl do rozsvíceného okna, ze níž se šubelila švarná vdova. Po chvíli začal psát.

Bělovlasý údržbář vstrčil hlavu mezi vrata a vykřikl: "Kluci, sou tady filmaři, filmujou tejdeník a schánějí dělníci, aby si šli sednout na vůz s cáglem a diskutovali vo událostech v Koreji." Brusiči vyskočili a vyhrnuli se do slunce před vrata dílny. Tam skutečně stáli dva mladí muži, téměř chlapci, v manšestrových kalhotách a balonových bundách. Jeden, jako tahací harmoniku, měl na řemeni kameru. Přistoupili k brusičům a pozdravili: "Čest práci" a ten starší prosil, aby přešli kolej, a tam si sedli na vozíky naložené polotovary a aby si četli v Rudém právu a ukazovali prstem na mapce Koreje. režisér pravil: "Tak vy čtyři vylcžete nahoru, tam si sednete, a prstem budete ukazovat na pevnost Pusan. A vy ostatní zůstanete dole a budete mít v rukou noviny a živě budete diskutovat. Bude to pod názvem "Svačina v našich závodech!" Tak chovejte se nenuceně soudruzi, já si udělám zkoušku." Kučeravý kněz se vhočně otázel: "Jak to, svačina. Vždyť nic nejíme." Apodíval se chytře na kamerády. "No to by byla pěkná svačina bez svačiny. Lidé by řekli, no jo, diskutují a nic nečelají," poznamenal kavárník. "Copak o to by nebylo," řekl major, "ale dostali rozkaz udělat záběr ze svačiny, tak svačina tam musí být. Diskusi už přidáme." "Tak soudruhu, pojď sem a kup v kantýně kilo krájeného salámu a každému rohlík. A vy si zatím skočte pro mázy a džbánky." Režisér chvatně vyšel naproti kolegovi, bral rohlíky, rozdával je a každému dal i několik plátků turistického salámu. "Tak a teď na místa a jak jsme si," zvolal. Kameraman zvedl přístroj, zaostřil čočky a vykřikl: "Jedeme" Brusiči nahlíželi do rozsvícených novin a volali plnými ústy:

"Už brzo padne Pusan, už brzo dobudeme celou Korej, imperialisti naskákejte do moře, hup."

Kameraman se vztyčil, ukázal studený obličej a poznamenal:

"Dost teď polodetail."

Vylezl na cágle, režisér mu podal kameru a přes hlavy skupinky bylo filmováno, jak čtyři prsty ukazují na pevnost Pusan.

"Už brzo bude osvobozená celá Korej od jha kapitalistů."

A dole, ti co byli v trychtýři, zdvihali prázdné plecháče a džbánky, jako sbor Daliboru a připíjeli si.

Pan domácí Theofil dopsal stránku a vyndal list ze stroje. Což aby se pokusil vložit do tohoto vyprávění nějakou ideu, tendenci, aby ze všeho dění vyvodil nějaký závěr, aby nekam vůdčil. Ale o to mu nejde. Chce se ve všem úplně ztratit, zachytit vše tak, jak se událo, bez obrazu, bez metafory. Myslel stále na Amerikány, na Hemingwaye, Faulknera. Pak vzal pero a připisoval chybějící háčky a čárky nad jednotlivými slovy. On sám si zvykl číst text tak, ale kamarády to rušilo. Měl by si koupit jiný psací stroj, velký, čtyřřadový, ale kde na něj vzít. Ušetřil si už dvanáct tisíc, zamluvil si již jeden krásný, zachovalý psací stroj a měl smluveno, kdy si pro něj přijde. Vyzvedl peníze, uložené v záložně a pak najednou během týdne měnová reforma a z dvanácti tisíc měl 240 korun. Opravil průklepy a maně se podíval na okno. paní Ptáčkové. Zahlédl, jak stahuje roletu. Á, první etapa. Pak vsunul čisté papíry do stroje, snažil se zachytit myšlenku, ale nemohl se soustředit, Uslyšel, jak nájemník přikládá. Vstal. Šel ke kamnům, prohrabával ohniště a díval se na spršku rudých uhlíků, padajících do popelníku. Malý vesmír doma. Vzal několik briket, a vsunul je do kamen. Až se rozhoří, zavře přívod vzduchu. Vydrží žhavé až do rána. Pak šel a sedl ke stroji. Jést u vás děti? Máte děti?

U měne dvoje děti. Mám dvě děti.

Máličik i děvče. Chlapec a děvče.

Skóľko im ljet? Kolik je jim let (Jak jsou staré?)

Á pan Zuzáček se připravuje na hodinu ruštiny, pomyslel si. Chvilu poslouchal těžkopádné čtení nájemníkovo a pak začal psát.

Máličiku dvěnáct a i děvče vosem. Chlapci je dvanáct, děvčeti osm, přefíkával si hlasitě. Bylo mu horko v přetopené světnici, ale lepší horko nežli vlažno, hlavně dnes, pomyslel si a avlékl

si kabát. Dnes ji musí dostat. Vlastně kvůli tomu se učí ruštinu a už ho to začíná otravovat. Vzpomněl si na jejich náhodné setkání. Štouchl do ní maně, když si prohlížel vitrinu s časopisem "SvětSověťů" a různé obrázky z úspěšného budování vlasti a míru. Slovo dalo slovo a schůzku. Chtěl by se bavit také kulturně a vědecky, jako pan domácí Theofil a tato až dosud marná snaha ho velice mrzela. Vždy se cítil před ním trochu stísněně, méněcenně, i když s ním mluvil pan domácí velice přívětivě a půjčoval mu různé knihy a básničky, jimž někdy zcela nerozuměl a jen tupě přikyvoval panu domácímu, jenž se mu snažil lecos objasnit. Ale přece to bylo k něčemu dobré. Papouškováním názorů a thezí Theofilových, budil dojem člověka sečtělého a vzdělaného, což mu činilo moc dobře, a hlavně: z mnoha knížek, které mu pan domácí půjčil a jež přečetl, vybral si vždy pár milostných, nebo lyrických veršů, či pasáží, které se naučil z paměti a jež pak recitoval v určitých chvílích slečnám a zjistil, že to u všech udělalo velkolepý dojem a usnadnilo práci i ušetřilo čas. Ale neměl moc rád, když se s ním snažil pan domácí Theofil rozmlouvat o přečteném. Jeho ješitnost těžce snášela jenmé a upřímné vysvětlování, jež zvolna kultivovalo vyprahlý úhor jeho duše.

"Myslí si o mně, že jsem nevzdělaný vůl, ale kam to on přivedl se svým doktorátem. Nádeniči, a bere méně než já, tak co." To "bere méně", to byl jeho záchraný pás, jeho boje ve chvíli, kdy se propadal v nicotu.

Ano, dnes ji musí dostat. Provozovalo ho i to, že ona studuje. Nikdy nechodil se studentkou. Tatonení sice zvláště hezká, má brýle, ale je taková milá, tichá, skromná, taková dojmavá a má na něho povznášející vliv, jak si říkal. A pak to tělo. Už dlouho takové neohmatával. Takové prima stavěné, tuhé, tvrdé a přece vláčné a pružné. Dost dlouho to trvalo, než se uvolila s ním někam jít, ale už s ní byl třikrát, vždy po hodině. Jednou byli v biografu, to ji jen doprovodil domů, podruhé byli spolu tančit na odpoledním čaji a to ji před domem dvakrát políbil. A naposledy byli spolu ve vinárně a to ji už líbal víckrát a také jí sáhl na kozičky. Ach, jaké má krásné prsy. Akorát do ruky a tvrdé jako gumový míč. Nájemník cítil tlak v levé nohavici. Vsunul si ruku do kapsy a rovnal svoji hrdost, svého frajera. Byl celý rozechvělý. Znovu si evokoval poslední loučení u jejích vrat. Holka je temperamentní. Rozdělal ji tehdy tak, že hycovala jako

cukový kama. Svěřila se mu, že měla jen jednoho, krátce a když ji použil, nechal ji. Od těch dob má nedůvěru k mužům a přes rok nikoho neměla. Znervózněl představou dnešního večera. Musí ji dostat. Vycpe ji tak, že by ji lepší nevycpali v Národním muzeu. Ale taková zklamaná, slušná a vzdělaná holka, ta se těžko dostává. Bude ji muset ukecat. Ano, ukecá ji. Rozsvítil, a šel k oknu, za nímž byli talířky. Dva malé s předkrmy, dva velké se šunkou, okurkou a křenem, košík loupáček, desert a lahev toho nejlepšího vína. Sto korun do toho vrazil, ale to nevadí. Vše vyndal a postavil na malý stolek. Pak natáhl přes okno pestrou deku. Přiložil do kamen. Měl by se číst i psát psanou azbuku, ale nebyl schopen se soustředit. Raději si přečte ještě hezky nahlas ten článek "Na nastá". Podíval se na hodinky a zneklidněl. Už by zde měla být. Poslouchal chrestivé zvuky z vedlejšího pokoje. Pan domácí zase začal psát.

Po několika větách pohlédl maně oknem na dvůr. Stále mrholilo, ale zdálo se mu, že déšť už polevuje. Uviděl okno paní Ptáčkové, v němž lilii vystřídala růže. A, druhá etapa. A ještě, než se naklonil ke stroji, zahlédl mladou učitelku ruštiny kráčet přes dvůr.

Jediný neochvějný, jako trubač, stál mlíkař a v duchu se cvičil co řekne, až přijedou pání z ÚRA. Jemu nezáleželo na ničem, jen aby to nad nadstavbou vyhrál, i když věděl, že se fakticky nestane nic, zrovna tak jako s celým životem, ale tradičně se musí jednat s Kladeňáky slušně. Tu z obou koutů oddělení, jako by na povel, začaly přijíždět oba jeřáby. Mlíkař usoudil, že pání už jdou. Brusiči vstali a když k nim došli důvěrník se závodním, představili toho třetího: "Tak už sem dojel delegát z ÚRA, soudruh Vosáhlo, který si s vámi promluví."

Brusiči se uklonili, založili ruce, někteří usedli a zapálili si cigaretu. Tajemník, který přijel Tatraplánem, se snad špatně shlédl ve "Velikém občanovi". Rozhlídnuv se, vybral si prohlížeací stůl za tribunu. Závodní mu pomohl vylézt nahoru a tajemník, stáhne si čepici a ukazuje brusičům do očí, začal:

"Soudruzi. S politováním jsem se dozvěděl, že nesouhlasíte s požadavkem vlády, abychom byli blíže socialismu a socialismem dospěli ke komunismu. Co by tomu řekl váš veliký krajan Antonín Zápotocký, kdyby se dozvěděl, že v kolébce Rudé záře ned Klad-

nem stávkujete?" A dav si ruku za kabát, počkal, až jeho slova zapůsobí.

Tu ale mlíkař, nečeka je na svolení, zvolal:

"Ano, co by tomu řekl, že nám dáváte plnit normy, které jste s námi neprojednali? Přece Tonda by nebyl proti nám, gdyž to byl von, kterej nás učil takhle jednat."

Tajemník se podíval na hodinky a jakoby z nich nabral posilu, pravil: "Takhle ale nesmíte mluvit, tím hrajete na mlyn agresorům. Pochopte, že krvácející Korea potřebuje od nás zbraně a vy si tady zatím"

Mlíkař se neudržel: "Ale nás se nikdo neptal, normy s náma neprojednali, jako s malejma klukama ve škole. Tak gde sme?" A celá jeho zavalitá postava vydala pohoršivé gesto.

Tajemník sklouznul do jeho očí a zalitoval, že si bral čepici a že sem vůbec jezdil. Slunce vystoupilo už tak, že pruhy leptaly podlahu a jeden ten hučivý tunel přepůlil pana tajemníka a na zem vrhl stín jeho trupu a hlavy, takže ani neviděl dola k brusičům. Stáhl štítek do čela a řekl nesmyslně: "Takhle nemůžete jednat, takhle nemůžete odmlouvat a neposlouchat nařízení vlády!"

Mlíkař odpověděl věcně: "V tom se obrať na soudruzi Kopeckýho, Krosnáře, Zápotockýho, který nás učili, že oni, tam nahoře jsou proto, aby slyšeli nás tady dole. Přece čelem k masám, né? Jste pro nás nebo né? Akdyž pro nás, tak jakej to s náma hrajete betlém? Ale kluci, dost! Tady máš soudruhu tajemníku našeho závodního a důvěrníka. Zařídte to jak to má být. Ekonom práce ať sem přide a s náma ať to projedná, protože my, dělníci a komunisti víme, co vláda potřebuje. Ale kluci, počtem pivo, s takovýmhle tajemníkem není řeč."

Tajemník slezl s prohlížečícího stolu a závodní se omlouval: "Kdepak tady na Kladně. Tady jsou soudruzi jako břitvy, jako břitvy." Když tak kráčeli přes koleje vedoucí do mořiny, zavěsil se tajemník do závodního a nařizoval: "Tak tedy tam pošlete hned ekonoma práce a důvěrníka a než se to projedná, pojedete na starou normu."

Pan domácí Theofil dopsal stránku a zamyslel se. Ano, až sem to ti dělníci dopracovali. Dříve stávkovali pro podstatné, pro obsah, pro to, aby za více práce nedostávali méně. Ale dnes?

Ano, najedeme na plán, zpevníme normy, budeme se více dřít, jen nám sem, prosím vás někoho pošlete, ať to s námi projedná. Nejsme zde pro legraci. Tak to je. Přečetl si vše ještě jednou a náhle se mu zdál mlíkař ubohým tatrlikem, jenž oklamal sám sebe.

"A teď si ještě přečtete ten článek Na mástu", slyšel její milý hlas. "Dnes jste to zase vše dobře uměl a udělali jsme kus práce."

"Vostanie načalos nočju. Noč byla čjornája. Na Něvjé stajál baľševistskyj krjejcjer Avrora," četl snaživě neohebný jazyk. Pan domácí poslouchal kostrbaté čtení nájemníkovy, přerušované jejími opravami.

"Eh nebudeš nikdy umět dokonale cizí řeč," řekl si tiše Theofil. Jeho zrak se vrátil k napsanému a začal opravovat průklepy. Ve vedlejší místnosti skončila hodina ruštiny, aniž si to uvědomil. Nic se tam nedělo, jen občasné zazvonění přístroje o talíř prozradilo, že tam někdo je a jí. Naučil se už nevnímat hluk a zvuky jdoucí sem z vedlejší místnosti, naučil se odhánět je od sebe, oddělit se od nich, ale přece zde jsou a nač se zbytečně vyelovat a ztrácet čas. Zítra vše udělá jak rozhodl. Přečetl celou partii a jeho nespokojenost vzrostla. Už se s tím nedá nic dělat. Dopíše to jako materiál, jako doklad. Snad bere všechno dění příliš pasivně, snad jen konstatuje, zaznamenává, svědčí. Měl by pracovat s fikcí a fantazií, vymyslet si fabuli a materiál, kterého má tolik, použít jako dějovou pomůcku. Podřídít vše ideí a plánu, a ne jen životní empirii. Stále nerozlišuje mezi dějem a obsahem. Srovnal archy. Už nebude psát, už je šero. Je zde skoro vždy šero, v tomto pokoji, zakrytém pavlačí v tmavém dvoře, "S vyhlídkou do zdi". Přestalo pršet a na obloze se zmítaly kusy šedých hadrů. Za chvíli uvidí dvě, tři hvězdy. Hvězdy vidí často, ale slunce jen 14 dnů v roce mu zašilhá přes střechy domů do třetiny pokoje. Rozhlédl se kolem sebe po tomto "kabinetu šílenství", jak přezdíli kamarádi. Na stěnách visí několik jeho montáží, řada plechových štítů a destiček z pomníků: "Zde leží ..., Hier ruth ...", různá návěští jako "zakázaná cesta, průchod zakázán, kupují zlato, Belounkova cokorie", malé akvarium, kde místo rybek byl vertykálně ponořen do vody arch z přírodopisného atlasu, upevněný v dřevěném rámečku, s barevnými vyobrazeními různých ryb

/včetně žraloka/, na dlouhé rouře od kamen byli pověšeni na drátěných háčkách zarámované barvotisky přibližně se tvářících svatých, kolo a knihy. Knihy všude, knihy na stole, knihy na podlaze - knihy tvořící vysoké menhýry, poněvadž prostorná skříň již dávno nestačila pojmout do svých útrob ani tu nejtenší. Se stropu visí umělá noha, končící žárovkou. Měl by nohu rozsvítit, napadlo ho, ale pak se rozhodl držet černou hcdinku a nemyslet už na nic. Uslyšel nájemníka, pana Zuzáčka, jak prohrabuje kamna a přikládá.

"Tak jste se najedla, jak Vám chutnalo? Nemáte hlad?"

"Ach ne. Bylo to velice dobré. Nikdy bych neřekla, že se tak vyznáte v kuchaření."

"To víte, když je člověk sám," povzdechl si takticky nájemník.

"Ale málo pijete."

"Jděte, nikdy jsem toho tolik nevypila, ale řekněte mi, proč to dnes má vše tak slavnostní náladu?"

"Dnes mám narozeniny." /Narozeniny měl už sice před čtvrt rokem, ale nevdá. Je to dobrý důvod k tomu, co by chtěl, aby přišlo./

"To Vám tedy blahopřeji. A kolikáté?"

"Už dvacáté deváté, Je čas, abych už zakotvil," prohodil významně.

"Vidíte, a já Vám nic nedám. Proč jste mi to nensznačil?"

"To nevdá, máte tolik toho Zdeno, čím byste mi způsobila radost."

"A čím třeba?"

"Mohl bych Vás Zdeno políbit? Jen takovou malou, kamarádkou pusou, ano?"

Zvolna se k ní přišejdroval a pak ji políbil dlouhým sajivým polibkem.

"Ale to je proti úmluvě. Říkal jste jen takovou malou kamarádkou a zatím ..."

"A hněvate se? Tak já se opravím, můžu?"

A zase ten dlouhý sajivý polibek, při němž mu ruka zabloudila na blůzu a zlehka hnětla ňadra.

"Ne, už mě musíte nechat, prosím, měla bych už jít. Je zde takové horko," řekla chvějivě.

"Ne, Zdeno nechoďte pryč, neodcházejte, neopouštějte mě a buďte mi zde dnes, v tento den pro radost. Sundejte si ten kabátek, no vidíte a nebude Vám tak horko a napijte se. A abychom se

posadili trochu dál od kamen, třeba sem, na tuto postel. Vidíte, že je to lepší. Na tuto židli dáme víno a sem bonbony. Víte, Zdeno, chtěl bych Vám toho tolik říci, ale nenačítám slov, nevím, jak se k Vám přiblížit. Srdce mi překypuje láskou k Vám, Zdeno, už delší dobu to v sobě nosím, ale bál jsem se to říci, až dnes. Máte mne, Zdeno, také trošičku ráda? Řekni, máš mne jen tak málo, jen co by se za nehet vešlo, ráda?"

"Nevím, co bych Vám řekla. Přišlo vše tak náhle. Co Vám mám říci? Nejste mi také lhostejný, ale ..."

"Já vím, já vím."

Hladil ji po vlasech, tvářích, fixoval ji pohledem, do něhož se snažil vložit lyrický smutek.

"Mohl bych tě ještě jedinkrát políbit, mohl bych," přibližoval svoje rty a pak se zase přísál. Položil ji na postel a rozepínal nenápadně blůzičku.

"Ne, Pepo, nech mě," protestovala, ale nedostávalo se jí už sil, aby se vyprostila.

Posunul ruku dozadu a rozepjal jí podprsenku. Náhle se vyvalily oba hezké prsy. Začal jí jemně hníst bradavky. Kozy má tedy prima, pomyslelsí a tlak v jeho levé nohavici začínal být už nesnesitelný.

"Ach, Zdeno, jaké je to úchvatné, bđím, či sním? Nikdy jsem nepoznal takovou krásu, takové, no zkrátka něco tak fajn. Jaká musíš být úžasná, ó Zdeno, Zdeničko."

"Musíš mě nechat,"

chtěla se vzchopit k odporu, ale již se sehnul a začal jí jemně ve svých rtech žmoulat růžové bradavky. Cítil, jak se celá chvěje. Nenápadně si rozepl kalhoty a vytáhl naběhlý úd. Kusí jí dát toho kocoura do ruky. Ťty a jazyk vystřídala ruka. Díval se na ní pohledem plným merkýrovaného smutku a marnosti i touhy. Kusí jí ještě více rozdělat, ukecat, až vyteče. Musí jí dnes dostat, i kdyby si ho měl uznat. Začal tiše, vemlouvavě:

"Víš, Zdeno, jen na tebe jsem čekal. Žil jsem špatně, ale teď, když jsem Tě poznal, chci žít lépe a radostněji. Chci najít nového člověka a duši nového člověka, chci hledat radost na světě. Viď, že mi v tom pomůžeš, viď, že budeme hledat spolu a nalézat. Uchopil její ruku, jež volně ležela vedle a náhle do ní vložil své horké, pulzující plodidlo."

"Jů, Pepo, to není možné" šeptala celá rozechvělá.

Přidržel jí ruku, aby ho nepustila.

"Ano, žil jsem špatně, ale vím, že Ty mě vytáhneš z kalu, v němž jsem, to vím, vím. Ch, Tvé oči, dva smutné pohřby, dva skoky z okna, Tvá ústa, pole vláčích máků, v němž rozestavěli sochy a Tvoje ňadra jsou dva přeludy, dvě olejové lampičky. Ó, Zdano, jsi píseň písní,"

"Ve zkráceném vydání od pana Nezvala", doplnil potichu pan domácí, jenž slyšel vše.

"Miluji zem, poněvadž pomine, miluji Boha, poněvadž není, miluji lásku, protože je věčná,"

"Jako Mácha v opraveném vydání."

Jeho ruka zajela pod sukni, až nahoru, ale ona dala nohy přes sebe, takže hladil jen břicho a trojúhelník jemných vlasů pod ním. A zase jí vzal tvrdé, růžové bradavky do svých rtů. Tělo má tuhé a pružné, jestli se mi to povede, tak to bude žvanec. Jen aby dala ty nohy od sebe. Pocit úlevy, který měl při uchopení, byl nahrazen po chvíli ještě větší touhou, virilním nutkáním a brisantním chtíčem. Hergot, dnes ji naláduji jako houfníci, dnes si to vymlasknu. Začal se potit.

"Tak ty jako nechceš hledat se mnou nového člověka, Ty nechceš hledat se mnou novou duši a radost. Ch, už vím. Nebudu se v naručných keřích brouzdat, lebedy šlapat, hledat Tvých stop, navždydys mi ulétla, odanil jsem navždy ovesných vlasů Tvých snop. Sbohem a kdybychom se neshledali, bylo to krásné ..." a tu se mu hlas jakoby náhle zlomil a pokusil se markýrovat pláč.

"Vida, československo-sovětská družba. Josefin zakončený Nezvalem," usmál se pan domácí.

"Já vím, Ty mnou opovrhuješ, že nejsem študovaný. Myslíš si, že jsem hrubec a hlupák. Snad jsem hlupák, ale tento hlupák má cit a miluje" a hlas, jenž stcupal, se při posledních slovech ~~na~~ chvíl bolestnou výčitkou.

"Ne, Pepo, tak nemluv, to není pravda," odvětila přesvědčivě a prudce. "Toho nejsem nikdy schopna. Já," a tu náhle přestala a v očích se jí objevily slzy.

"Ó, Tvoje slzy, toť poklad pravý,"

"Napsal zase pan Puškin."

Sundal jí bryle, a líbal jí na víčka. Ucítil slanou chuť na rtech, ale zjišťoval, že dala maně trošku nohy od sebe. Vsumul své koleno mezi její a pak ruka znovu vylétla nahoru, tentokrát

tentokráté přímo do cíle. Ucítil vláčné vlhko a jeho prsty začaly horečně svou činnost. Chtěla něco říci, ale umlčel ji dlouhým polibkem. Třásla se mu v rukách.

"Tak proč tedy mi nechceš dátí důkaz toho, že mnou neopovrhuješ, proč nechceš se mnou pracovat na novém člověku, na jeho novém poměru ku společnosti a k druhému člověku. Ó, pojď, pojď, budeme spolu pracovat."

"Víš, Pepo," začala přerývaně, "měla jsem jen jednoho chlapce a ne dlouho. Když mě dostal, nechal mě, ale já se trápila. Bylo to zoufalé zklamání a nechci, aby se to ještě jednou opakovalo, nechci zase prožívat tu zoufalou prázdnotu a deziluzi. Pepo, prosím Tě, uvědom si co děláš a kam bys mě mohl strhnout," řekla vážně.

"Tak Ty nevěříš člověku, Ty nevěříš mé povaze. Ó, co mám dělat, jak Tě přesvědčit o své tužbě a vytrčení, o tom, že Tvé oči jsou mýma, Tvá slova mýma, že mnou žiješ, mluvíš a já zase Tebou." V jednom okamžiku si uvědomil, jaké pusté žvásty jí říká, jakou nečistou hru s ní hraje, ale bylo mu to už vše jedno. Byl schvácen pudově po jejím těle, po "tom", jako zvíře. Byl schopen slíbit jí vše, zapřisáhat se vším. Viděl, že jí už dostal, jen jí ještě trochu ukecat, a je to hotovka.

"Ach, Zdeno, jsi jen Ty, jen s Tebou! Ne, nenatrháš s nebe hvězd, a přece věř, že natrháš, v boj marný když se nevrháš, tu za dnů vážneš v jílu cest," zarecitoval patheticky.

"Á, dobrý večer, pane Šrámku, vida, k čemu všemu se nehodíte. Inu tadyti senzualisté, "a poněvadž to neuměl už dál, zvolna jí kalhotky stahoval," zarýmoval pan domácí Theofil pro sebe. Nebránila se. Opatrně je svlékl a zul boty. Teď by stačilo, abych se na ni položil a vrazil jí tam to beranidlo, ale já jí chci vidět nahatou, úplnou, válet se na nahatým těle. Byl vzrušen již maximálně.

"Oh, Zdeno, všechny básně světa Ti kladu k nohám, všechna nejkrásnější slova Ti házím do Tvých snů. Ó, pojď, pojď, musí to být, aby se nám dobře spalo. Buď spontánní, buď spontánnější, nejspontánnější. Zpívám muže, zpívám ženu, zpívám člověka, zpívám lásku. Pojď a zpívej se mnou, pojď, ať spolu splynem ve veliké harmonii. Chceš, mohu Tě rozepnout?"

Pan domácí seděl, hlavu v dlaních a pocítil lítost nad něčím, co si ještě zcela neuvědomil. Nejprve se dobře bavil, pak mu

bylo trapné, a pak ho zachvátila ze všeho hrůzná prázdnota. Byl náhle z něčeho vytržen, dutý a znicovatělý. Pochopil, že už nikdy nemůže říkat žádné ženě krásné verše, že už nemůže nikdy vynalézat ve svých básních krásné obrazy a metafory. Proč nejsou nevěstince? Proč nejsou nevěstince?! Přijít, zaplatit a odejít. Žádná odporná, lživá divadla a umělé slzy. Žádné lícoměrné a pokrytecké kecy. Pochopil, že všechno ono krásné kouzlo, ono vytržení, které někdy prožíval, je dneškem beznadějně pryč. Už nikdy nebude moci čísti milostnou lyriku, neboť na všem budou přilepeny pusté, krůzné chrchlance žvástů nájemníkůvých, které vyslechl a které se budou stále k němu vracet.

Ach, ten lotr. A těžký, starozákonní smutek mu zalil nitro. Musí odejít, je mu ze všeho špatně. Červená baň, Podvinný mlýn, na Černé strouze. Říkal si tato slova jako modlitbu, jako zaklínadlo. Ano, jediné vyjde-li ven, tam nad zhvězděné město na tato místa, nalezne uklidnění. A jediné pohled na cikány, pozorovat jejich opravdový, upřímný a spontánní život mu může zase vrátit pevnou půdu. Vše ostatní je švindl, šalba, klam a mámení. Tíse se oblékl a vyšel. Podíval se na okno paní Ptáčkové, kde růží vystřídala lilie, /á, už je po zteči/ a pohlédl naně na rozsvícené okno nájemníkovy, do tří čtvrtin zakryté pestrá dekou. Všiml si štaflí, jež stály opřeny o zeď vedle okna. Šel blíž a vylezl na první příčku, druhou, třetí. Pohlédl nezakrytou částí okna dovnitř a uviděl dvě nahá těla. Na železná, nemocniční posteli ležela na zádech učitelka ruštiny. Mezi jejíma zdviženými nohama klečel nájemník. Levou rukou si držel ztopořeně pohlaví a pravou měl zdviženou ku přísaze. Musel si vzpomenout na sousedí na Karlově mostě od Karla Dvořáka, "Příchod sv. Cyrila a Metoděje." Slezl se štaflí a zmizel v chladném tmu.

V.M.Molotov O zahraniční politice Sovětského svazu

/dokončení z č. 1/

Sov. svaz na základě dosaženého zlepšení politických styků s Estonskem, Lotyšskem a Litvou rozsáhle vyhověl hospodářským potřebám těchto států a uzavřel příslušné obchodní smluvy. Podle těchto hospodářských smluv má být obchod s baltickými státy několikanásobně rozšířen a jsou příznivé vyhlídky, že dále poroste. V době, kdy obchod vesmí evropských

států, i států neutrálních, trpí velikými obtížemi, mají hospodářské úmruvy Sov. svazu s Estonskem, Lotyšskem a Litvou pro tyto země neobyčejně velký kladný význam.

Sblížení, ke kterému došlo mezi Sov. svazem, Estonskem, Lotyšskem a Litvou, přispěje k rychlejšímu rozmachu zemědělství, průmyslu, dopravy a vůbec národního blahobytu našich baltických sousedů.

Zásady sovětské politiky vůči malým státům byly zvláště převédcivě uplatněny na příkladu smlouvy o postoupení Vilna a vilenské oblasti litevské republiky. Litevský stát, který má 2 1/2 milionu obyvatel, tím značně zvětšuje své území, zvyšuje počet svého obyvatelstva o 550.000 a dostává Vilno, které má téměř dvakrát více obyvatel než nynější hlavní město Litvy. Sov. svaz se rozhodl postoupit Vilno litevské republice nikoli proto, že tam mají většinu Litevci. Nikoli, ve Vilně nemají Litevci většinu. Avšak sovětská vláda přihlížela k tomu, že Vilno, které bylo Polskem násilně odtrženo od Litvy, má patřit Litvě jako město, s kterým je spjata jednak historická minulost litevského státu a jednak národní tužba litevského lidu. V cizím tisku se uvádělo, že ve světových dějinách se ještě nestalo, aby velký stát z vlastní vůle postoupil malému státu tak velké město. Tím výstižněji ukazuje tento akt sovětského státu jeho dobrou vůli. Ve zvláštním stavu jsou naše vztahy s Fínkem. To je možno vysvětlit hlavně tím, že ve Finsku se silněji uplatňují různá vnější vlivy třetích mocností. Nezevzatí lidé musí přiznat, že při jednání s Fínkem jde o tytož otázky zajištění bezpečnosti Sov. svazu a zejména Leningradu, o které šlo při jednání s Estonskem. Lze říci, že v jistém směru jsou otázky bezpečnosti pro Sov. svaz zde dokonce akutnější, jelikož Leningrad, nejdůležitější město sovětského státu po Moskvě, je vzdálen jen 32 km od finských hranic. To znamená, že od hranic druhého státu je do Leningradu blíž, než čííí doctfel moderních ekonomických děl. Kromě toho závisí přístup k Leninradu a moře v značné míře také na tom, jakou pozici k Sov. svazu, nepřátelskou či přátelskou, zaujme Finsko, kterému patří celá severní část pobřeží finského zálivu a všechny ostrovy podél centrální části finského zálivu. Uvážili-li se tato situace a rovněž situace, vytvořivší se v Evropě, lze předpokládat, že Finsko projeví v této věci patřičné pochopení. Na čem byly založeny vztahy Sov. svazu s Fínkem ve všech těchto letech? Jak známo, základnou těchto vztahů je mírová smlouva z roku 1920, podobající se našim smlouvám s jinými našimi baltickými sousedy. Sov. svaz svobodným projevem své vůle zajistil Finsku samostatnost a nezávislost. Je jisté, že takového činu byla schopna jediné

sov. vláda, která akceptuje zásadu svobodného rozvoje národností. Nutno říci, že žádná jiná vláda v Rusku, kromě vlády sovětské, by nemohla strpět existenci nezávislého Finska před samými branami Leningradu. O tom výmluvně svědčí zkušenosti s "demokratickou" vládou Kerenského a Ceretěliho, nemluvě již o vládě knížete Lvova a Miljukova a tím spíše o carské vládě. Není pochyby, že tato důležitá okolnost by mohla být dobrým předpokladem k zlepšení sovětsko-finských styků, na kterých jak je patrné, záleží linie stejně jako Sov. svazu. Sovětsko-finské jednání bylo zahájeno nedávno, z naší iniciativy. Co je předmětem tohoto jednání? Lze snadno pochopit, že v nynější mezinárodní situaci, kdy v centur Evropy se rozpoutává válka mezi největšími státy, válka, tající v sobě veliku překvapení a nebezpečí pro všechny evropské státy, má Sov. svaz nejen právo, nýbrž i povinnost činit účinná opatření pro zesílení své bezpečnosti. Je pochopitelné, že sov. vláda se mimořádně zajímá o Finský záliv, který znamená přístup k Leningradu a moře, jakož i o pozemní hranici, která se táhne v bezprostřední blízkosti některých 70 km od Leningradu. Připomínám, že počet obyvatel Leningradu dosáhl 3 1/2 milióny, což se téměř rovná počtu obyvatel celého Finska, které má 3,000.000 obyvatel. /Veselé obživení v sále/

Jistě není třeba se zmiňovat o bajkách, které širí cizí tisk o návrzích Sov. svazu při jednání s Finskem. Jedni tvrdí, že Sov. svaz "požaduje" město Vipuri /Vyborg/ a severní část Ladožského jezera. Prohlásujeme, že je to čistý výmysl a lež. Jiní tvrdí, že Sov. svaz "požaduje", aby mu byly předány Alandské ostrovy. To je stejně výmysl a lež. Tlačá se ještě o jakýchsi nárocích, které prý vznášel Sov. svaz vůči Švédsku a Norsku. Takové nehorázné lhaní ani nemusí být vyvráceno. /Všeobecná veselost/. Ve skutečnosti jsou naše návrhy při jednání s Finskem nanejvýš skromné a omezené na minimum, bez něhož nelze zajistit bezpečnost Sov. svazu a navázat přátelské styky s Finskem.

Zahájili jsme jednání se zástupci Finska, s pány Paasikivi a Tammem, které finská vláda poslala do Moskvy, a navrhli jsme, aby byl uzavřen sovětsko-finský pakt o vzájemné pomoci, asi takový, jako jsou naše pakty o vzájemné pomoci a jinými baltickými státy. Jelikož však finská vláda nám sdělila, že by se uzavření takového paktu přicilo stanovisku absolutní neutrality, která zaujala, na uveden návrh jsme netrvali. Navrhli jsme pak, aby se přešlo ke konkrétním otázkám,

które nás zaujímajú s hľadiska zajištění bezpečnosti Sov. svazu a výmena bezpečnosti Leningradu jak s moře - ve Finském zálivu, tak i ze souše, vzhledem k nepřetržité vzdálenosti pohraniční linie od Leningradu. Navrhli jsme dohodu o tom, aby sovětsko-finské hranice na Karelské šíji byly odsunuty na sever od Leningradu na několik desítek kilometrů. V náhradu za to jsme nabídli, že postoupíme Finsku část území sovětského Karelska, které je dvakrát větší než území, které měl dostat od Finska Sov. svaz. Navrhli jsme dále dohodu o tom, aby nám Finsko pronajalo na určitou dobu nevelký úsek svého území v obvodu vjezdu do Finského zálivu, abychom tam mohli zříditi vojenskou námořní základnu. Existuje-li sovětská vojenská námořní základna u jižního vjezdu do Finského zálivu, a to v Baltijském Portu, jak je stanoveno v sovětsko-estonském paktu o vzájemné pomoci, mohlo by zřízení vojenské námořní základny u severního vjezdu do Finského zálivu zajistiti bezpečnost Finského zálivu proti nepřátelským úkladům jiných států. Nepochybujeme, že zřízení takové základny vyhovuje zájmům nejenom Sov. svazu, nýbrž i bezpečnosti samého Finska. Jiné naše návrhy, a zejména naše návrhy na výměnu území některých ostrovů ve Finském zálivu, jakož i části poloostrovů Kibačij a Srednij za dvojnásob větší území v sovětské Karelii, zřejmě na námítky finské vlády nenarážejí. Nesohody, týkající se některých našich návrhů, nejsou ještě překonány a ústupky, které Finsko v tomto směru, na příklad souhlas k částečnému postoupení území na Karelské šíji, zjevně nedosahují cíle.

Učinili jsme pak řadu nových kroků, abychom vyšli Finsku vstříc. Řekli jsme, že budou-li přijaty naše hlavní návrhy, jsme ochotni ustoupiti od svých námitek proti opevnění Alandských ostrovů, čehož se finská vláda už dávno dožaduje. Vymínilli jsme si jenom, že od svých námitek proti opevnění Alandských ostrovů upustíme jedině tehdy, bude-li toto opevnění prováděno vlastními silami Finska a nebudou-li se ho účastnit třetí státy, pokud se ho neúčastní ani Sov. svaz. Navrhli jsme také Finsku, aby byly zrušeny na celé sovětsko-finské hranici na Karelské šíji opevněné úseky, což zájmům Finska plně vyhovuje. Dále jsme projevili přání, aby sovětsko-finský pakt o neútočení byl podepsán dodatečnými vzájemnými zárukami. Upevnění politických sovětsko-finských styků by posléze bylo bezesporu skvělou základnou i pro rychlý rozmach hospodářských vztahů mezi našimi zeměmi.

Jsem tudíž ochotní vyjít Finsku vstříc v otázkách, na kterých mu záleží.

Nevěříme, že by po tom všem Finsko začalo hledat záminku k zmaření plánované dhody. To by se neseoovnávalo s politikou přátelských sovětsko-finských vztahů a Finsko by tím bylo vážně poškozeno. Doufáme, že finské vedoucí kruhy správně pochopí význam upevnění sovětsko-finských přátelských vztahů a finští politikové nepodlehnou žádnému protisovětskému nátlaku a návodům kohokoli.

Jame však nuceni oznámit, že dokonce i prezident Spojených států amerických pokládal za vhodné zasáhnout do těchto otázek, což lze neseadno uvést v soulad s politikou americké neutrality. Pan Roosevelt v poselství z 12. října, adresovaném soudruhovi Kalininovi, předsedovi presidia Nejvyššího sovětu, vyslovil naději, že budou zachovány a rozšířeny přátelské a pokojné vztahy mezi Sov. svazem a Finskem. Bylo by možno soudit, že Spojené státy americké jsou na tom lépe, pokud jde, dejme tomu, o Filipiny nebo o Kubu, které dávno požadují od Spojených států svobodu a nezávislost a nemohou je udržet, než Sov. svaz pokud jde o Finsko, které už dávno dostalo od Sov. svazu svobodu i státní nezávislost.

Soudruh Kalinin na posláni pana Roosevelta odpověděl:

"Považuji za vhodné Vám, pane presidente, připomenouti, že státní nezávislost finské republiky byla uznána svobodným projevem vůle sovětské vlády z 31. prosince 1917 a že suverenity Finska byla mu zajištěna podle mírové smlouvy mezi ruskou sověť. federat. soc. republikou a Finskem ze 14. října 1920. Těmito akty sov. vlády byly stanoveny hlavní zásady vzájemných vztahů mezi Sov. svazem a Finskem. V souhlasu s těmito zásadami je vedeno i nynější jednání mezi sov. vládou a vládou finskou. Přes tendenční verze, šířené kruhy, které zřejmě nemají zájem na evropském míru jediným cílem uvedeného jednání je upevnění vzájemných vztahů mezi Sov. svazem a Finskem a utužení spolupráce obou zemí při zajištění bezpečnosti Sovětského svazu i Finska."

Po tak jasné odpovědi předsedy presidia Nejvyššího sovětu SSSR je naprosto zřejmé, že finská vláda při dobré vůli vyjde vstříc našim minimálním návrhům, které nejenom neodporují národním a státním zájmům Finska, nýbrž upevňují jeho vnější bezpečnost a vytvoří širokou základnu pro další rozsáhlý rozvoj politických a hospodářských vztahů mezi našimi zeměmi.

Promluvíme nyní stručně o jednání s Tureckem.

O tomto jednání jsou psány v cizině nejružnější báchorky.

Jedni tvrdí, že prý Sov. svaz požadoval, aby mu byly postoupeny obvody Argadanu a Karsu. Prohlašujeme, že je to hlý výmysl a lež.

Jiní tvrdí, že prý Sov. svaz požadoval změnu mezinárodní konvence uzavřené v Montreux a předností práva pro Sov. svaz, pokud jde o úžiny. Také to je výmysl a lež. Ve skutečnosti šlo o uzavření oboustranného paktu o vzájemné pomoci, omezeného na obvody Černého moře a úžin. Sov. svaz zastával stanovisko, že uzavření takového paktu jej nesmí přimět k akcím, kterými by byl zatážen do ozbrojeného konfliktu s Německem, a za druhé, že musí mít záruku, aby Turecko vzhledem k nebezpečí války nepropustilo válečné lodi nečernomořských mocností Bosporem do Černého moře. Turecko odmítlo obě tyto podmínky Sov. svazu a znemožnilo tím uzavření paktu.

Sovětsko-turecké jednání neskončilo uzavřením paktu, ale pomohlo vyjasnit nebo alespoň prosvětlit řadu nás zajímajících politických otázek. V nynější mezinárodní situaci je mimořádně důležité znáti pravou podobu a politiku států, styky s kterými mají vážný význam. Politika Turecka je nám nyní v mnohém směru želeko jasnější, a to jak v důsledku moskevského jednání, tak i v důsledku posledních zahraničně-politických aktů turecké vlády.

Jak známo, dala turecká vláda přednost tomu, aby spojila svůj osud s určitou skupinou evropských mocností, účastnicích se války. Uzavřela pakt o vzájemné pomoci s Anglií a Francií, které už dva měsíce vedou válku proti Německu. Tím Turecko nadobro upustilo od obezřetné politiky neutrality a vstoupilo do sféry rozpoutávající se evropské války. Nad tím projevuje velkou radost jak Anglie, tak Francie, které chtějí co nejvíce neutrálních zemí vtáhnout do své sféry války. Zda toho Turecko nebude jednou litovat, nechceme prorokovat. /Uživení v sále/. Zaznamenáváme pouze tyto nové stránky v zahraniční politice našeho souseda a budeme bedlivě sledovat vývoj událostí. Jentliže si nyní Turecko v jisté míře svázalo ruce a přiklonilo se k podpoře jedné z válčících stran, podpora pro ni značně riskantní, je si turecká vláda jistě vědoma odpovědnosti, kterou tím převzala. To však není zahraniční politika, jakou vede Sov. svaz a na základě které dosáhl mnoho zahraničně-politických úspěchů. Sov. svaz da i v budoucnu přednost tomu, aby si ponechal volné ruce, důsledně prováděl svou politiku neutrality a nejen nenapomáhal podněcování války, nýbrž spolupůsobil k posílení existujících snah o obnovení míru. Jsme si jisti, že politika míru, kterou Sov. svaz neochvějně provádí, zá i v budoucnu nejlepší perspektivy. Tuto politiku budeme provádět i v obvodu Černého moře v přesvědčení, že plně zajistíme její potřebné provedení, jak toho vyžadují zájmy Sov. svazu a států a národů spáčených. /Potlesk/

Nyní o poměru k Japonsku.

V sovětsko-japonských stycích došlo v poslední době k jistému zlepšení. Stalo se tak od té doby, co byla nedávno v Moskvě uzavřena dohoda, podle které byl zlikvidován známy konflikt na mongolsko-mandžuské hranici.

Po řadu měsíců, přesněji řečeno v květnu, červnu, červenci, v srpnu a až do poloviny září byly vedeny v nomenchanském okrese přílehlých k mongolsko-mandžuským hranicím, válečné operace, kterých se zúčastnila vojska japonsko-mandžuská a sovětsko-mongolská. Válečných operací se v tomto období zúčastnily oddíly všech druhů zbraní, i letectvo a těžké dělostřelectvo, a boje byly někdy velmi krvavé. Úplně zbytečný konflikt nám způsobil nemalé ztráty, avšak ztráty japonsko-mandžuského vojska byly několikrát větší. Japonsko se pak obrátilo k nám s návrhem, aby konflikt byl zlikvidován, a my jsme japonské vládě plně vyhověli. Jak známo, konflikt byl způsoben snahou Japonska zmocnit se části území Mongolské lidové republiky a tím násilně změnit ve svůj prospěch mongolsko-mandžuské hranice. Taková jednostranná metoda musela narazit na rozhodný odpor a znovu ji stihlo úplné fiasko, jakmile šlo o Sov. svaz nebo jeho spojence. Jestliže na zlověstném příkladu Polska se nedávno ukázalo, jak malou cenu mají někdy pakty o vzájemné pomoci, podepsané některými evropskými velmocemi /veselost/, dokázaly události na mongolsko-mandžuských hranicích něco zcela jiného. Ukázal se zde význam paktů o vzájemné pomoci, které podepsal Sov. svaz. /Dlouhý, dlouhotrvající potlesk/. Zmíněný konflikt byl v důsledku sovětsko-japonské dohody, uzavřené 15. září v Moskvě, zlikvidován a na mongolsko-mandžuských hranicích plně obnoven. Tím byl učiněn první krok k zlepšení sovětsko-japonských vztahů.

Nyní bude vytvořena smíšená pohraniční komise ze zástupců sovětsko-mongolských a japonsko-mandžuských. Tato komise má prozkoumat některé sporné pohraniční otázky. Nelze pochybovat, že bude-li dobrá vůle, a to nejen na naší straně, přinese metoda věcného prozkoumání pohraničních otázek kladné výsledky. Kromě toho se ukázalo, že bude možno přikročit k jednání o otázkách sovětsko-japonského obchodu. Je třeba říci, že rozvoj sovětsko-japonského obchodu prospívá zájmům obou států. Můžeme tedy mluvit o započatém zlepšení našich styků s Japonskem. Dnes je těžké posoudit, v jaké míře lze počítat s rychlým rozvojem této tendence. Ještě se nám nepodařilo vyjasnit, nakolik je oprávněná připravena pro to půda v japonských kruzích. Pokud jde o nás, musím říci, že máme kladný poměr k takovým japonským návrhům, neboť je posu-

... má v lidské naší hlavní politické posice a péče o zájmy míru.
... konci stručně promluvíme o válečném kontrabandu a o vývozu zbra-
ní z neutrálních států do států válčících.
... ávně byla uveřejněna nota sovětské vlády v odpověď na anglické
... y ze 6. a 11. září. V naší notě je vyloženo stanovisko Sov. svazu,
... ýkající se problému válečného kontrabandu, a uvádí se, že Sov. svaz
... může pokládat za válečný kontraband potraviny a palivo pro pokoj-
... é obyvatelstvo, jakož i konfekční zboží, že zakázat dovoz předmětů
... ní spotřeby znamená odsoudit děti, ženy, starce a nemocné k útlam-
... m a smrti hladem. Sovětská vláda poukazuje v notě na to, že takové
... otázky nemohou být řešeny jednostranně, jak to učinila Anglie, nýbrž
... být řešeny na základě vzájemné dohody států.
... ňujeme, že neutrální země, jakož i veřejné mínění v Anglii a ve Fran-
... ii uznají správnost našeho stanoviska a vynasnaží se, aby válka
... vezí armádami válčících států se nezvrhla ve válku proti dětem, star-
... m a nemocným. Na každý způsob naše země jako země neutrální, která
... zájmu na podněcování války, učiní všechna opatření,
... by zmenšila ničivou sílu války, zmírnila ji a usměrnila její ukonče-
... v zájmu míru.

... hlediska této perspektivy vzbuzuje rozhodnutí americké vlády
... rušení zákazu /embarga/ na vývoz zbraní do válčících zemí oprá-
... ěné pochyby. Je nesporné, že toto rozhodnutí nepřispěje ke zmírnění
... ůlky a přiblížení jejího konce, nýbrž naopak k jejímu zesílení,
... ťžení a prodloužení. Ovšem, toto rozhodnutí může zajistit ame-
... kému zbrojařskému průmyslu vysoké zisky. Může však také okol-
... st být důvodem pro zrušení embarga na vývoz zbraní do Ameriky?
... je jasné, že nemůže.

... taková je nynější mezinárodní situace.

... nové jsou hlavní zásady zahraniční politiky Sovětského svazu.

... bouřlivý, dlouhotrvající potlesk, přecházející v otáco.

... hni poslanci povstávají/.